

prof. zw. dr hab. Roman Lewicki

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

**Ocena rozprawy doktorskiej mgra Jerzego Kausa
pt. "Conflict and its resolution: the case of verbal communication",
napisanej pod kierunkiem prof. zw. dra hab. Stanisława Puppla**

Konflikty są nieodłącznym składnikiem wszelkich relacji społecznych w życiu człowieka. W rozmowie często koncentrujemy się na tym, co sami mamy do powiedzenia, nie zwracamy uwagi na to, co inni chcą nam powiedzieć. Słyszymy to, co chcemy usłyszeć, wchodzimy w słowo, przerywamy i krytykujemy. Takie komunikowanie nie sprzyja porozumiewaniu i zwykle przeradza się w konflikt.

Pogłębiona i uświadomiona wiedza na temat rozwiązywania konfliktów może w dużym stopniu przyczynić się do skutecznego radzenia sobie w trudnych sytuacjach i wpływania tym samym na jakość środowiska komunikacyjnego przez dokonywanie wyborów odpowiednich strategii komunikacyjnych oraz pogłębianie refleksji nad jakością wykorzystywanych w relacjach międzyludzkich zasobów komunikacyjnych. Podejmowane przez Katedrę Ekokomunikacji badania ludzkiego środowiska komunikacyjnego, szczególnie w zakresie różnych przypadków zachowań komunikacyjnych człowieka, mają na celu utrzymanie dobrej jakości przestrzeni publicznej.

Jednym z takich przypadków zachowań komunikacyjnych jest sytuacja konfliktu, która jest przedmiotem badań w przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej mgra Jerzego Kausa. Dysertacja jest komunikologiczno-językoznawczym przyczynkiem do dyskusji na temat roli konfliktu w relacjach międzyludzkich i sposobów jego rozwiązywania. Autor opisuje i bada

zachowania werbalne w trakcie konfliktu i analizuje metody wykorzystywane w procesie rozwiązywania konfliktów.

Praca zawiera 196 stron tekstu podzielonego na cztery rozdziały. Pierwsze trzy rozdziały tworzą część teoretyczną, a kolejny czwarty rozdział stanowi część empiryczną. Ponadto w pracy zawarto spis treści, wstęp, podsumowanie, reprezentatywną bibliografię, dwa aneksy z narzędziami badawczymi oraz streszczenie w języku polskim.

Pierwszy rozdział poświęcony jest ogólnej teorii konfliktu. Autor przedstawia w nim definicje podstawowych pojęć, analizuje wybrane modele komunikacji i dokonuje typologizacji konfliktów. W rozdziale drugim omawia pojęcie konfliktu w procesie interakcji werbalnej, poddaje szczegółowej analizie ważniejsze modele konfliktu oraz zachowania werbalne i niewerbalne w sytuacji konfliktu. Trzeci rozdział zawiera analizę możliwości zarządzania konfliktem oraz opis metod jego rozwiązywania, jakimi są mediacja, negocjacja i arbitraż. Empiryczny rozdział czwarty jest próbą odpowiedzi na pytania dotyczące istoty konfliktu i metod jego rozwiązywania. Badanie zostało przeprowadzone za pomocą odpowiednio przygotowanych ankiet i procedur na potrzeby opisu zachowań werbalnych i niewerbalnych w sytuacjach konfliktu. Dogłębna analiza uzyskanych wyników pozwoliła Autorowi sformułować szereg istotnych wniosków badawczych, które mogą stanowić przyczynek do dalszych interesujących badań nad dualną naturą zachowań językowych m. in. na potrzeby uzyskania pełniejszego opisu języka w perspektywie ekologicznej.

Temat i zakres badań, przedstawionych w pracy, odpowiada w pełni wymaganiom naukowo-badawczym stawianym rozprawom doktorskim. Doktorant wykazuje dużą samodzielność w konstruowaniu warsztatu badawczego, tj. w doborze problematyki, metody i w posługiwaniu się narzędziami badawczymi. Prawidłowo definiuje przedmiot badawczy i kon-

sekwentnie realizuje nakreślone cele. Poprawnie relacjonuje i przytacza poglądy innych badaczy oraz wykorzystuje je na własne potrzeby interpretacji. Przeprowadza dobrze umotywowaną krytykę prezentowanych poglądów i wyciąga słuszne wnioski przydatne w konstruowaniu i prowadzeniu zadania badawczego. Praca ma nie tylko wartość poznawczą, ale także znaczącą wartość praktyczną, odnoszącą się między innymi do możliwości wykorzystania uzyskanych wyników do interpretacji istoty procesu komunikacji.

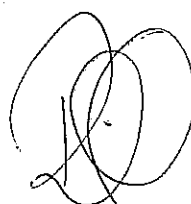
Uważam, że na tle różnych możliwych koncepcji i rozwiązań w sferze teoretycznej i empirycznej w podjętym zakresie eksploracyjnym Autor dokonał trafnego wyboru interesującej komunikologiczno-językoznawczej perspektywy badawczej, na której oparł swoje założenia. Zadbał też o szczegóły warsztatowe w odniesieniu do nakreślonych celów, formułowanych problemów i hipotez oraz ich proceduralizacji. Zastosował reprezentatywne dla komunikologii metody empiryczne. Praca została napisana poprawnym językiem, rzeczowo i merytorycznie. Autora cechuje spójność stylu, logika rozumowania i trafne wnioskowanie.

Poza drobnymi uwagami, zaznaczonymi w tekście - na życzenie chętnie się nimi z Autorem podzielę - nie mam żadnych istotnych zastrzeżeń ani pod względem merytorycznym, ani pod względem formalnym. - To w odniesieniu do tekstu angielskiego. Polskie streszczenie natomiast wymaga poprawek językowych, np. jest „ludzie używają wulgaryzmy” zamiast „ludzie używają wulgaryzmów”. Gdzieś tam brak jest liter, znaków diakrytycznych oraz znaków przestankowych.

Recenzowana praca doktorska mgra Jerzego Kausa jest dogłębną i spójną analizą istotnego zagadnienia w zakresie językoznawstwa stosowanego, mającego u podstaw rozbudowaną interdyscyplinarną perspektywę badawczą. Temat badawczy jest prawidłowo osadzony w realiach

praktycznych, cel jest jasno sprecyzowany, a jego wybór dobrze umotywowany. Praca jest twórczym rozwinięciem znanych już w językoznawstwie zagadnień teoretycznych, empirycznych i praktycznych, a dobór literatury jest reprezentatywny i zgodny z tematem i wytyczonym zakresem badawczym. Obrana metoda zbierania i opracowania materiału badawczego zapewnia wiarygodność wyników. Uzyskane przez Doktoranta wyniki uważam za istotne w zakresie prowadzonych obecnie badań lingwistycznych i komunikologicznych. Sposób przedstawiania i interpretacji wyników oraz formułowania wniosków jest teoretycznie poprawny. Praca jest rzetelnie zredagowana. Autor zadbał o precyzję pojęciową, jednolitość nazewnictwa, poprawność językową i stylistyczną.

W podsumowaniu stwierdzam, że przedłożona do oceny rozprawa doktorska spełnia wymagania zawarte w *Ustawie o stopniach i tytułach naukowych* zarówno pod względem merytorycznym jak i formalnym. Wniosuję zatem o dopuszczenie mgra Jerzego Kausa do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Równocześnie uważam, że praca powinna zostać opublikowana i przedstawiona do nagrody, jeżeli w tym postępowaniu takie opcje mają zastosowanie.

Roman Lewicki

Oborniki Śląskie, dnia 10 lutego 2016 roku